U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce: **Ing. J. H.**, zastoupený Mgr. Petrem Hegarem, bytem Zahrádkářská 167, 742 85 Vřesina, adresa pro doručování: Horymírova 2972/30, 700 30 Ostrava - Zábřeh, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7, proti rozhodnutí ministra vnitra ze dne 5. 4. 2012, č. 271/2012, o námitce podjatosti soudkyně Městského soudu v Praze JUDr. Karly Cháberové,

takto:

Soudkyně Městského soudu v Praze JUDr. Karla Cháberová **není vyloučena** z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 6 Ad 8/2012.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou dne 4. 5. 2012 u Městského soudu v Praze se žalobce domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, kterým ministr vnitra zamítl jeho odvolání proti rozhodnutí ředitele odboru sociálního zabezpečení Ministerstva vnitra ve věcech služebního poměru ze dne 15. 11. 2011, č. j. OSZ-143602-14/V-Že-2011. Citovaným rozhodnutím byl žalobci přiznán výsluhový příspěvek z celkové doby rozhodné pro nárok na výsluhový příspěvek v rozsahu 22 roků podle § 157, § 158, § 165 a § 166 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

Podáním doručeným městskému soudu dne 28. 6. 2012 namítl žalobce podjatost soudkyně Městského soudu v Praze JUDr. Karly Cháberové v souvislosti s její údajnou komunistickou minulostí. Podjatost jmenované soudkyně žalobce odvozoval od jeho rodinných vazeb, neboť otec manželky žalobce byl perzekuován komunistickou mocí; jako soukromému zemědělci mu byl likvidován veškerý zemědělský majetek. Žalobce dodal, že po zkušenostech s rozhodováním soudců v době předrevoluční, kdy jedinec neměl prakticky žádnou možnost domáhat se svých práv v řízení proti státu a chráněny

byly pouze zájmy státní, nemá důvěru v nestrannost jmenované soudkyně, neboť ta může být popsaným způsobem rozhodování nadále ovlivněna. Ke zmíněné domněnce přiměl žalobce i postup soudkyně JUDr. Cháberové v jiné právní věci žalobce vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 6 A 298/2011, v níž rozhodla bez jednání, na němž žalobce trval, aniž by ve věci prováděla dokazování. Žalobce dále podotkl, že je mu upíráno právo na zákonného soudce, neboť jeho věci neúměrně často napadají do senátu, jemuž předsedá právě JUDr. Cháberová.

Soudkyně JUDr. Cháberová k námitce podjatosti vznesené žalobcem podala dne 14. 8. 2012 vyjádření (na č. l. 29), v němž uvedla, že nemá žádný vztah k věci ani k účastníkům řízení a že žádným způsobem nemůže ovlivňovat způsob přidělování věcí do jednotlivých senátů.

Následně byla věc předložena Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o námitce podjatosti podle § 8 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“).

Podle prvého odstavce ustanovení § 8 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Integrální součástí práva na spravedlivý proces tak, jak je vymezeno v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezaujatost soudce je jedním z hlavních předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů práva v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy).

Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (článek 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak, jak zákon tuto příslušnost stanovil, je zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána soudu příslušnému a přikázána soudu, resp. soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vzhledem k tomu lze vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci jen výjimečně a ze skutečně závažných důvodů, které mu reálně brání rozhodnout v souladu se zákonem nezaujatě a spravedlivě (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 4. 2003, č. j. Nao 19/2003-16, dostupné na www.nssoud.cz).

Žalobce námitku podjatosti soudkyně JUDr. Karly Cháberové založil na skutečnosti, že s ohledem na její dřívější členství v KSČ a jeho rodinné zázemí, je zpochybněna nezávislost a nestrannost jmenované soudkyně při rozhodování o věcech žalobce.

Nestrannost soudce se zkoumá jednak ze subjektivního a jednak z objektivního hlediska. Subjektivní kritérium vypovídá o osobním přesvědčení soudce v daném případě, objektivní naproti tomu svědčí o tom, že soudce skýtá dostatečné záruky vylučující jakékoliv legitimní pochybnosti v tomto ohledu.

V dané věci bylo subjektivní stanovisko žalobce skutečně podnětem k tomu, aby se Nejvyšší správní soud podjatostí soudkyně JUDr. Cháberové zabýval. Subjektivní náhled uvedené soudkyně, jak vyplývá z jejího vyjádření, svědčí o tom, že se za podjatou v souzené věci nepovažuje.

V rovině obecné Nejvyšší správní soud takto formulovanou výhradu ke způsobilosti soudce rozhodovat odmítl jako nepřípustně paušalizující a tedy nezpůsobilou založit důvodnost podjatosti soudce. Jak již bylo výše konstatováno, podjatost znamená osobní vztah soudce k účastníkům řízení (jejich zástupcům), či k předmětu řízení, jehož existence by mohla zpochybnit objektivitu jeho rozhodování. Bývalé členství v politické straně (včetně KSČ) však bez dalšího není způsobilé takovou pochybnost založit.

Nejvyšší správní soud se již dříve v obdobných případech opakovaně vyslovil v tom smyslu, že rozhodování soudce je výsledkem nejen jeho odborných znalostí a dovedností vykládat a používat právní předpisy, nýbrž že se v něm též promítají jeho životní hodnoty, zkušenosti a postoje. Konkrétně pro vstup do KSČ byly v každém individuálním případě dány zcela konkrétní pohnutky. Pokud by soud tyto pohnutky chtěl s odstupem časem hodnotit, musel by se zabývat konkrétními okolnostmi jednotlivých případů, což mu nepřísluší. V usnesení ze dne 25. 1. 2011, č. j. Nao 7/2011-25, se zdejší soud vyslovil v tom smyslu, že „*takovéto hodnocení spadá spíše do oblasti morálky než práva a* [soud] *odmítá si osobovat právo takového paušalizujícího posuzování. Samotné členství soudce v KSČ před rokem 1989 totiž a priori nediskvalifikuje z rozhodovací činnosti soudu. Jeho případná podjatost proto nemůže být založena pouze touto skutečností, nýbrž musí k ní přistoupit skutečnosti další, mající relevanci pro konkrétní rozhodovaný případ a spočívající ve vztahu k účastníkům řízení či jeho předmětu*“.

Žalobce nicméně vůči shora jmenované soudkyni městského soudu uplatnil i námitky konkrétní. Namítl především, že lze u této soudkyně předpokládat negativní vztah k němu, jako k účastníkovi řízení, přičemž konkrétně poukázal na své rodinné vazby, kdy otec jeho manželky byl soukromý zemědělec, kterému byl po roce 1957 likvidován veškerý zemědělský majetek.

Nejvyšší správní soud i Ústavní soud konstantně judikují, že poukaz na členství určitého soudce v KSČ ke dni 17. 11. 1989 není sám o sobě důvodem k jeho vyloučení z projednávání a rozhodnutí věci. K tomu, aby byla založena podjatost soudce pro jeho bývalé členství v KSČ, by musely přistoupit i další, specifické okolnosti projednávané věci. Jak uvedl Ústavní soud např. v usnesení ze dne 17. 9. 2009, sp. zn. IV. ÚS 682/09, http://nalus.usoud.cz: „*prosté členství v KSČ není skutečností, jež by obecně vylučovala soudce z rozhodovacího procesu. Míru nezávislosti soudce (např. i s ohledem na jeho bývalé angažmá v KSČ) je tudíž nutno posuzovat v každém případě s přihlédnutím k jeho jedinečným okolnostem.*“

V této souvislosti lze odkázat v plném rozsahu i na usnesení zdejšího soudu ze dne 9. 2. 2011, č. j. Nao 6/2011-208, www.nssoud.cz, v němž se soud zabýval dopady nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 517/10 ze dne 15. 11. 2010 (N 223/59 SbNU 217). Nejvyšší správní soud v citovaném usnesení zdůraznil, že Ústavní soud v nálezu sp. zn. I. ÚS 517/10 na několika místech rozlišil mezi společenskou diskusí o otázkách spojených s minulostí a současností české justice a rozhodováním o námitkách podjatosti soudců (např. bod 39). I v citovaném nálezu Ústavní soud uvedl, že vliv členství soudce v KSČ na jeho nestrannost a nezávislost je třeba posuzovat nikoliv paušálně, ale *„případ od případu“* (bod 23), a že účastník řízení musí *„ohledně každého soudce, jehož podjatost namítá, uvést konkrétní skutečnosti, pro něž má za to, že soudce je z projednávané věci vyloučen“* (bod 67 nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 517/10, dostupného na http://nalus.usoud.cz). Ústavní soud tedy ve vztahu k rozhodování o námitkách podjatosti soudců v zásadě setrval na závěrech předchozí (výše rekapitulované) judikatury. Uvedl sice, že jedním z důvodů, pro něž je nutno poskytovat informace o členství soudců v KSČ, je to, že daná skutečnost může založit podjatost soudce v určitých věcech. Zároveň však dodal, že posouzení takové podjatosti se musí řídit stejnými kritérii, jako posuzování podjatosti z jiných důvodů; i v tomto případě je tedy třeba zkoumat, zda vztah soudce ke konkrétní věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že tento nebude moci nebo schopen nezávisle a nestranně rozhodovat.

V nyní posuzované věci žalobce namítl, že s ohledem na jeho rodinné vazby lze pochybovat o nepodjatosti soudkyně JUDr. Cháberové, jež byla členkou KSČ. Žádný jiný konkrétní důvod pro námitku podjatosti vůči ní nevznesl.

Nejvyšší správní soud tak dále zkoumal poměr jmenované soudkyně k projednávané věci. Za poměr k věci se považuje přímý zájem soudce na projednávané věci, zejména zájem na jejím výsledku. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům či jejich zástupcům - kromě vztahů příbuzenských a obdobných vztahů - mohou vzniknout i tehdy, je-li soudcův vztah k účastníkům, případně zástupcům, přátelský či naopak zjevně nepřátelský.

V projednávané věci však žádný z těchto důvodů ze spisového materiálu nebyl zjištěn. Nelze dovodit, že by soudkyně jakýmkoliv způsobem žalobce znevýhodňovala právě pro jeho rodinné vazby. Ani sama soudkyně si není vědoma přímého poměru k věci nebo k účastníkovi, jak vyplývá z jejího vyjádření k námitce podjatosti. Jmenovaná soudkyně výslovně uvádí, že k projednávané věci ani k účastníkům žádný osobní vztah nemá a nejsou jí známy žádné okolnosti, které by ji z projednávání a rozhodnutí věci vylučovaly.

Žalobce ve svém podání ze dne 26. 6. 2012 rovněž namítal, že dřívější rozhodnutí soudkyně JUDr. Cháberové v jiné věci žalobce vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 6 A 298/2011 je nezákonné a neobjektivní; tato nesprávnost pramení údajně z toho, že jmenovaná soudkyně je negativně ovlivněna způsobem rozhodování před rokem 1989 a není se od něj schopna odprostit a nalézat objektivní pravdu.

K tomu lze poznamenat, že z hlediska objektivního má při posuzování námitky podjatosti v této věci klíčový význam ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s., věta třetí, podle níž *důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech*. Uvedená námitka žalobce nemůže být shledána důvodnou, neboť okolnosti spočívající v postupu a rozhodování soudkyně JUDr. Cháberové v jiné věci žalobce nemohou být důvodem pro její vyloučení. Jak Nejvyšší správní soud poznamenal v usnesení ze dne 22. 7. 2009, č. j. Nao 48/2009-162, dostupném na www.nssoud.cz, „[d]*řívější rozhodování soudců, které se autoritativně vyslovilo k právům a povinnostem žalobkyně, nezpůsobuje jejich podjatost, jakkoli mohlo být pro žalobkyni nepříznivé. Právě v rozhodovací činnosti soudce se projevuje jeho nezávislost, a nesouhlas žalobkyně s právními závěry, které soudce dříve vyslovil, je při hodnocení otázek podjatosti nevýznamný. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze; k tomu však slouží opravné prostředky (jsou-li přípustné), event. ústavní stížnost, nikoli námitka podjatosti*“. K tvrzením žalobce obecně zpochybňujícím nezávislost a nestrannost jmenované soudkyně, je zdejší soud nucen konstatovat, že jde toliko o znevažující a až difamující výroky, z nichž pro potřeby rozhodování o námitce podjatosti nelze ničeho vytěžit. Fakticky jde toliko o osobní pocit žalobce, vyjadřující jeho hodnotové postoje, k nimž se Nejvyšší správní soud nehodlá jakkoliv vyjadřovat (obdobně srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 2. 2011, č. j. Nao 10/2011-63, www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud k pochybnostem žalobce ohledně řádného způsobu přidělování věcí Městským soudem v Praze nad rámec dodává, že případné podněty proti způsobu přidělování věcí do jednotlivých senátů městského soudu lze adresovat Ministerstvu spravedlnosti. To je orgánem státní správy soudů, které podle § 123 odst. 3 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, sleduje postup vrchních, krajských a okresních soudů při tvorbě a změnách rozvrhu práce, vydané rozvrhy práce, jakož i rozdělování věcí podle rozvrhu práce.

Vzhledem k tomu, že uvedené skutečnosti nemohou být ve smyslu ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. důvodem pro vyloučení soudce, a jiné skutečnosti žalobce netvrdí, rozhodl Nejvyšší správní soud, že soudkyně Městského soudu v Praze JUDr. Karla Cháberová není vyloučena z projednávání a rozhodování věci vedené u tohoto soudu pod sp. zn. 6 Ad 8/2012.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. října 2012

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně
senátu